

בעניין:

העוררים

1. [REDACTED]
2. [REDACTED]
3. [REDACTED]
4. [REDACTED]

ע"י ב"כ עו"ד באנה שגרי-בדארנה, מהקליניקה
לזכויות אדם בינלאומיות ו/או עו"ד עינת אלבין ו/או
כל עו"ד אחר **מהמרכז לחינוך משפטי קליני**,
הפקולטה למשפטים, הר הצופים, האוניברסיטה
העברית, ירושלים 91905
טלפון: 02-5882554, פקס: 02-5882544
דואל: law_clinics@savion.huji.ac.il

נגד

המשיבה

רשות האוכלוסין וההגירה, מזרח ירושלים

רח' ואדי ג'וז ת"ד 55555, ירושלים 043184
ע"י ב"כ פרקליטי הלשכה המשפטית
רח' כנפי נשרים 15 ירושלים
טל: 02-5489888, פקס: 02-5489886

ערר

מוגש בזאת ערר נגד החלטת המשיבה מיום 24.6.15 (להלן: ההחלטה), הדוחה את הערר הפנימי שהגישה ב"כ העוררים ביום 1.4.15 לגבי חגית וייס והשלמת הטיועונים בערר שהגישו ביום 21.6.15 למנהלת לשכת רשות האוכלוסין וההגירה ב-ואדי אלג'וז. העררים הוגשו נגד החלטת הגב' ליאת מלמד, מרכזת מעמד ואשרות בלשכת מזרח ירושלים של רשות האוכלוסין והגניזה, מיום 16.3.15 הדוחה את בקשת העוררים 2-4 להארכת היתר מת"ק במסגרת הליכי אחמ"ש ורישום ילדים שהעוררת 1 הגישה עבורם בשנת 2006.¹

זה המקום לקדים ולציין כי ביום 1.6.15 הוגש באותו עניין ערר לבית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, 1951 (ערר (י-ם) 25-2160). **העתק הערר על נספחיו מצורף לערר זה ומסומן 1/ע**. בתגובה, ביקשו המשיבה למחוק את הערר בטענה של אי מיצוי הליכים. בתגובה לבית הדין ציינו העוררים כי הערר הוגש לבית הדין במקום השלמת טיועונים בערר ללשכה כיוון שנתבקשו לעשות זאת ע"י המשיבה, בהודעת פקס מלשכת מנהל האוכלוסין מיום 11.5.15 עליו נכתבו המלים "בקשת ערר להגיש כנפי נשרים 15, ים". לכן לא התנגדנו למחיקת הערר, אך ביקשנו

¹ הערר הוכן בסיועם הרב של הסטודנטים רהאם נסרה ואלכס גורביץ, מהקליניקה לזכויות אדם בינלאומיות במרכז לחינוך משפטי קליני, הפקולטה למשפטים, באוניברסיטה העברית.

מבימ"ש לקצוב למשיבה זמן להכרעה בערר. ביום 17.6.15 **הערר נמחק** ובית הדין קבע שעל העוררים להגיש ערר פנימי והקציב למשיבה 45 ימים להכרעה בו. ביום 21.6.15 הוגש ערר מתוקן כדרישת בית הדין לעררים, וביום 24.6.15 דחתה סגנית מנהלת הלשכה במזרח ירושלים, הגבי **טובה עמדי את הערר הפנימי**, ובשל כך מוגש ערר זה לבית הדין.

להלן נימוקי הערר:

בקליפת האגוז

1. ערר זה מבקש לבטל החלטה שפירקה ביום אחד משפחה פלסטינית מזרח ירושלמית ולהותיר בארץ את העוררת 1 ושתיים מבנותיה, שהן בעלות מעמד קבע, ולגרש ל"אזור את בן זוגה של העוררת 1, וכן בנה ובתה (העוררים 2-4). משפחה זו הינה אחת המשפחות, שנפלה קרבן להוראות חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) תשס"ג-2003, אשר מגביל עד מאוד את אפשרות איחוד המשפחות בין פלסטינים לבין עצמם, כולל תושבי ירושלים המזרחית שלפי הדין הבינלאומי ההומניטארי מעמדם כמעמד תושבים מוגנים בשטח כבוש, בדיוק כמו מעמדם של הפלסטינים הגרים "באזור". הוראה השעה מאפשרת אמנם הענקת היתר כניסה לישראל למשפחות אלה, אך כפי שהמקרה של משפחת [REDACTED] מדגים, **בקלות שבה ניתן לבטל את היתרי הכניסה לישראל ולפרק בכך משפחה, שאלמלא הוראת השעה היו זכאים למעמד של תושבי קבע לפני למעלה מארבע שנים.**

2. **החלטה המשיבים**, כלל שבית הדין יחליט להעמיד אותה על כנה, **תוביל לאחד משניים: פירוק התא המשפחתי** – שהצליח לשמור על אחדות למרות כל התנאים הקשים במשך למעלה מ-25 שנים, **בהעברת מחציתו ל"אזור" או גירוש כל המשפחה ל"אזור"**. זאת כיוון שככל שיחליטו העוררים לשמור על אחידות התא המשפחתי הדבר יאלץ את העוררת 1 ושתיים מבנותיה, שלהן מעמד של תושבות קבע, לעזוב את הארץ כדי להתאחד עם העוררים 2-4, אשר המשיבה החליטה לשלול מהן את היתר השהייה בישראל. החלטה כאמור תכפה על העוררת 1 ושתיים מבנותיה [REDACTED] טרנספר וגירוש מעיר הולדתן, תוך הפרה של הוראות המשפט הבינלאומי ההומאניטארי ואמנות ג'נבה בעניין. זאת כיוון שכידוע לבית הדין, ובניגוד לאזרחית ישראל, אם תעזוב העוררת את עיר הולדתה, סופה שתאבד את מעמדה כתושבת קבע בעיר הולדתה.

3. בנוסף להשלכות החמורות של החלטת המשיבים, העוררים טוענים כי ההחלטה נגועה בהפליה פסולה ובחוסר סבירות קיצוני. זאת כיוון שההחלטה **מתעלמת ממכלול הזיקות החזק של כל העוררים למדינת ישראל ולעירם ירושלים**, ושוללת את היתרי הכניסה, בהתבסס על רישום כניסות מהאזור לישראל, אשר העוררים סיפקו לו הסברים משכנעים. וכן בלי לקחת בחשבון את כל יתר הזיקות שאין ספק שמתקיימות ובהם העובדה כי מקום עבודת כל העוררים הינו בישראל, העוררת 1 וכל ילדיה למדו בבתי ספר בירושלים והעוררת 3 אף המשיכה ללימודי הכשרה מקצועית במכללה ללימודי רפואה משלימה במזרח ירושלים, כל בני משפחת העוררת 1 וכל הקשרים החברתיים שלה ושל ילדיה מתקיימים אך ורק בירושלים. אמו של העורר מתגוררת אמנם בכפר [REDACTED] שבאזור, ומן הסתם בני המשפחה מבקרים אותה ושומרים על קשר הדוק ממנה, כמצופה מאנשים במקומם, והיתה תקופה שבה נזקקה לטיפול צמוד יותר של העוררים 2-4, אך

אין בכך או בעובדה שהעוררים מתגוררים בתנאי צפיפות בעיר ירושלים כדי לשלול את מכלול הזיקות החזק שלהם לעירם. השאלה המשמעותית שערר זה מבקש מבית הדין להכריע בה הינה כמה זיקות זקוק אדם להוכיח כדי להוכיח מגורים בעיר ירושלים, והאם המשיבה לוקחת בין שיקוליה את העובדה שהעוררים, ואחרים במעמדם, אינם זרים שהחליטו להגר למדינה זרה ומבקשים הם לקבל בה מעמד של קבע, אלא **תושבי המקום שמבקשים להמשיך ולחיות בארצם?**

רקע עובדתי ומיצוי הליכים

4. העוררת 1 נולדה וגדלה בשכונת סילוואן שבירושלים המזרחית. היא נישאה לעורר 2, תושב האזור לפני למעלה מחצי יובל ומנישואין אלה נולדו להם בירושלים בנם בכורם, העורר 4 וכן שלוש בנות ובהן העוררת 3. אין זה המקום להוסיף ולהסביר באשר לנסיבות שאילצו אותם לגור תחילה בבית חמותה של העוררת 1 [REDACTED] ואת הסיבות שגרמו לה ולבני משפחתה לחזור לשכונת הולדתה בסילוואן. אף אין זה הזמן לפרט בנוגע לבקשה קודמת לאיחוד משפחות שהגישה העוררת לפני כעשרים שנה והוזנחה ע"י המשיבה ואף לא באשר לעובדה שהבקשה השנייה לאיחוד משפחות ולרישום ילד, נושא ערר זה, הוגשה בשנת 2006 אך ורק בשל מדיניות **המשיב, שמתייחסת למעמד תושב הקבע**, שהוענק לפלסטינים שסופחו יחד עם אדמותיהם למדינת ישראל לפני כיוכל שנים, **כאילו היה מעמד זמני**.

5. בשנת 2006, הגישה העוררת 1 **בקשת איחוד משפחות מס 324/06**, עבור בעלה העורר 2 ועבור בנותיה מנישואין אלה. [REDACTED] שהיו מתחת לגיל 14 קיבלו מעמד תושב ארעי ולאחר מכן מעמד של תושבות קבע. עבור העורר 4 נדרשה העוררת 1 להגיש **בקשת רישום ילדים מס 1397/06** (להלן: "**הבקשות**"). **שתי הבקשות אושרו והוענקו לעוררים 2-4 היתרי כניסה לישראל מהמת"ק באיו"ש, אשר חודשו מדי שנה במשך שמונה השנים האחרונות** על בסיס הוכחת מרכז חיים בירושלים המזרחית והוכחת כנות קשרי המשפחה בין העוררת 1 שהינה תושבת קבע לבין יתר העוררים. בכלל זה, ביום 26.03.14 אושרו הבקשות להארכת היתר שהיה וכניסה בישראל, ובכללה היתר עבודה עבור העוררים 3 ו-4 ועמדו בתוקף עד יום 01.03.14. בחודש אוקטובר 2014 חודשה אשרתו של העורר 2 לשנתיים והינה בתוקף עד יום 25.10.16.

העתקי היתרי הכניסה לישראל עבור העוררים 2-4 צורפו (ערר (י-ם) 25-2160) וסומנו ע/1, ע/2 ו-ע/3 בהתאמה.

6. בתשע השנים האחרונות מרכז חייהם של העוררת 1 בן זוגה וילדיה ובכללם העוררים 2-4 אך ורק בירושלים המזרחית. ב- 25 השנים האחרונות מועסק העורר 2 בתחנת סונול ש [REDACTED]. בנם ובנותיהם למדו ולומדות במערכת החינוך בירושלים המזרחית. העוררת 3 המשיכה ללמוד גם אחרי שסיימה בית ספר תיכון והתמחתה ברפואה משלימה, במכללת ריאן לרפואה משלימה ברח' צלאח א-דין 25, שבירושלים. העורר 4 הועסק מזה למעלה מ- 4 שנים בתחנת דלק [REDACTED], אך בשל שלילת אשרת השהייה שלו נאלץ להיעדר ממקום עבודתו במשך תקופה ממושכת ונדע לו שראו בו כמי

שהתפטר. גם העוררת מועסקת בישראל בחברה לטיפול בקשישים. לאחרונה הצטרפה העוררת 3 למעגל התעסוקה והחלה לעבוד במכללת [REDACTED] בירושלים המזרחית, שקיבלה במסגרתה את הכשרתה המקצועית.

העתקי תלושי משכורת של העוררים 1-4 הוגשו ללשכת מנהל האוכלוסין בירושלים המזרחית, ומדגם מתוך מסמכים אלה צורף ל(ערר (י-ם) 25-2160) וסומן ע/4.

7. עוד בטרם הוגשו בקשות העוררים הם התגוררו בדירה השייכת למשפחתה המורחבת של העוררת 1 וזאת בשכונת סילוואן. ביוני 2013, קנה אחד היורשים את זכויות העיזבון ופינה את העוררים מדירה זו. על-כן, ובשל מצבם הכלכלי בשילוב עם מצוקת הדיור הקשה בירושלים המזרחית נאלצו העוררים לחיות בצפיפות בדירת שני חדרים הצמודה לבית גב' [REDACTED], אמה של העוררת 1 והחשבונות על שמה, בדומה למצבם של אלפי ועשרות אלפי תושבי ירושלים המזרחית. כבר בשלב זה חשוב לציין כי למרות הצפיפות, הדירה סיפקה מענה לצרכיהם העוררים 1 ו-2 ישנו בחדר השינה שלהם ובשל העובדה שדירתם צמודה לבית אמה של העוררת 1 העורר 3 הרבה לישון בחדרו של דודו [REDACTED], והעוררת 3 לא פעם ישנה בחדרן של דודותיה, והכל מפורט בתצהיריהם של הדודים [REDACTED], אחיה של העוררת 1.

תצהירו של מר [REDACTED], באשר ללינה של העורר 4 בחדרו ויתר נסיבות חיי המשפחה מצורף ומסומן ע/2; תצהירו של מר [REDACTED], באשר לנסיבות חיי המשפחה מצורף ומסומן ע/3.

8. במרץ 2015 הצליחו העוררים לשכור דירה מרווחת מעט יותר ברחוב [REDACTED] בשכונת גיבל אל-מוכבר ועברו להתגורר בה. חשוב לציין כי ההוצאות הכספיות שהתווספו למשפחה קשת יום זו, בשל המעבר מלהתגורר בחינם בדירה צנועה השייכת לאמה של העוררת 1, לדירה שכורה בשכונה מרוחקת יותר מבני משפחתה מערימה על העוררים קשיים כלכליים קשים מנשוא.

העתקי אישורי תשלום חשבונות עבור הדירה שהתגוררו בה העוררים עד אפריל 2015, והעתק חוזה השכירות עבור הדירה ששכרו בג'בל אל-מוכבר צורפו (ערר (י-ם) 25-2160) וסומנו ע/5 וע/6 בהתאמה.

9. ביום 25.02.15 הגישה העוררת 1 בקשה לחידוש ההיתרים עבור העוררים 3 ו-4, בתיאום מראש, וכהרגלה מדי שנה. במעמד הגשת הבקשה נדרשו העוררים להתייצב בלשכת האוכלוסין וההגירה למטרת שימוע לפני מתן החלטה בבקשות. העוררים התייצבו כמבוקש ביום 04.03.15 ונערך לכל אחד מהם לחוד שימוע בפני הגב' ליאת מלמד ברשות האוכלוסין וההגירה שברחוב ואדי גוז. בהמשך לכך קיבלו העוררים ביום 20.3.15 החלטת הגב' מלמד מיום 16.3.15 הדוחה את בקשתם להארכת היתרי שהייה לינה ועבודה בישראל. החלטת הדחייה התבססה הן על הטענה שלא ייתכן שבני המשפחה מתגוררים בצפיפות בדירה השייכת לאמה של העוררת 1 בשכונת סילוואן, בזמן שאמו של העורר 2 מתגוררת בגפה בבית מרווח יותר בכפר [REDACTED], וכן על סמך הרישומים במעברים וטענה שממצאי השימוע חיזקו השערה זו, מידע שכפי שיוכח להלן אין לו קשר למציאות.

העתק המכתב הדוחה את בקשות העוררים למעמד צורף ל(ערר (י-ם) 25-2160) וסומן ע/7.

10. כיוון שהחלטת המשיבה התבססה בעיקרה על השימוע שנערך ביום 4.3.15 ועל נתונים נוספים שאין לעוררים כל גישה אליהם הגישה הח"מ ביום 1.4.15, בשם העוררים, הודעת ערר ובקשה לעיין בחומרים ולקבל העתק פרוטוקולי השימוע שנערכו לעוררים, וכן בבקשה להארכת מועד להגשת הערר המנומק לגבי חגית וייס, מנהלת לשכת רשות האוכלוסין וההגירה בואדי ג'וז. הודעת הערר ובקשת העיין והארכת המועד הוגשו הן בפקס והן בדואר רשום. ביום 21.4.15 וביום 3.5.15 הוגשו תזכורת ובהמשך לכם התברר שלא נפתח בלשכה תיק ערר בעניינן, או אז הוגשו שוב המסמכים, הבקשות והתזכורות במסירה ידנית בלשכה שבאודי ג'וז ביום 5.5.15.

העתק התזכורת האחרונה מיום 3.5.15, הכולל את הודעת הערר ובקשות העיין והארכות המועד מיום 1.4.15 וכן התזכורת מיום 21.4.15 צורף (ערר (י-ם) 25-2160) וסומן ע/8.

11. ביום 10.5.15 הועבר לידי הח"מ מה שנחזה כפרוטוקול השימוע שנערך לחוד לכל אחד מהעוררים ויחד איתו החלטת הרשות לאפשר לעוררים להגיש את עררם המלא תוך 21 ימים מיום קבלת ההחלטה. וביום 11.5.15 נשלח לח"מ בפקס העתק אישור מסירת הערר הראשוני כשעליו נכתבו המלים "בקשת ערר להגיש כנפי נשרים 15, ים". לאור זאת, הגישה הח"מ בשם העוררים ערר לבית הדין לעררים (ערר (י-ם) 25-2160). בהמשך לכך ביקשה המשיבה מבית דין נכבד זה למחוק את הערר בטענה של אי מיצוי הליכים. משלא התנגדה הח"מ להכרעת הערר הפנימי שהוגש למשיבה ביום 1.4.15 הח"מ וביקשה לקצוב בזמן את המענה בערר, הורה בית דין נכבד זה על מחיקת הערר ללא צו להוצאות וקצב למשיבה 45 ימים להכרעה בערר.

העתק פרוטוקול השימוע והפקס המפנה את הח"מ להגיש ערר בבית הדין לעררים, צורפו ל-(ערר (י-ם) 25-2160) וסומנו ע/9 ו- ע/10 בהתאמה. העתק החלטת בית הדין לעררים ב(ערר (י-ם) 25-2160) מצורף ומסומן ע/4.

12. בהמשך להחלטת בית דין נכבד זה ביום 21.6.15 הגישה הח"מ למשיבה השלמת טיעונים בערר, וביום 24.6.15 התקבלה בפקס החלטת המשיבה הדוחה את הערר ובלשונה של הגב' טובה עמדי, סגנית מנהלת הלשכה במזרח ירושלים "אין שינוי בהחלטתנו בבר סירוב הבקשות שבנדון". דחיית הערר התבססה על אותן הטענות שבגינן נדחו הבקשות. **העתק השלמת הטיעונים בערר מיום 21.6.15 העתק והחלטת המשיבה בערר, מצורפים ומסומנים ע/5 ו-ע/6 בהתאמה.**

הטיעון המשפטי:

13. בהחלטת המשיבה נפלו פגמים מהותיים ופרוצדוראליים, שמחייבים את ביטולה, בהיותה בלתי מבוססת ונשענת על פרשנות מוטעית ותרגום לקוי ומטעה של דברי העוררים בשימוע, שתועדו תוך הפרת נהלי המשיבה, וכן נגועה בחוסר סבירות קיצוני ומתעלמת מזכויות יסוד חוקתיות מוגנות.

א. תיעוד השימוע לוקה בפגמים פרוצדורליים ומהותיים שמחייבים שלא להסתמך עליו כראייה לדברי העוררים בשימוע:

14. נקדים ונאמר כי למרות שדברי העוררים בשימוע שימשו לכאורה בסיס מרכזי לדחיית בקשתם, מתברר כי לא ניתן להסתמך כלל על תיעוד השימוע כפי שנמסר לח"מ. זאת, כיוון שהשימוע נערך בידי הגב' מלמד בשפה הערבית ותועד בשפה העברית, שהעוררים אינם בקיאים בה. למרות זאת, ובניגוד להנחיות **סעיף ת לנוהל עריכת ראיונות** מספר **5.1.0013** מיום 17.11.2009. **פרוטוקול השימוע לא הוקרא לעוררים ולא תורגם לשפה הערבית והם לא נדרשו לחתום על הסיכום כהוכחה לאמינות האמור בו ואפילו לא ברור מתי הועלו על הכתב החומרים שהועברו לח"מ בנספח ע/9 לערר הקודם.** זאת כיוון שמרשי זוכרים שגב' מלמד תיעדה דברים בכתב יד אך הח"מ קיבלה סיכום מודפס ללא כל סימני זיהוי, וודאי שאין עליו חתימה של מי מהעוררים.

15. בתשובתה לערר הפנימי לא נתנה המשיבה כל הסבר לעובדה, שאיננה במחלוקת, ולפיה פרוטוקול השימוע לא הוקרא למשיבים והם לא נדרשו לאמת אותו בחתימתם. המשיבה מסתפקת בטענה סתמית ולפיה:

"השימוע שנערך למרשייך נערך בשפה הערבית. שכן אלו אינם דוברים את השפה העברית, ותורגם לערבית, ללא כל פרשנות ותרגום לקוי כטענתך. לא קיימת הקלטה של השימוע, אולם עורכת השימוע עומדת מאחורי כל מילה ומילה אשר הועלתה על הכתב, וראוי היה שהטלת דופי והאשמה בחוסר תום לב לא היתה מועלית על הכתב".

16. ובכן, עם כל הכבוד אין במלים אלה כדי לרפא את הפגם שנפל בתיעוד השימוע, פגם שיורד לשורשו של עניין, שכן המשיבה הסתמכה על השימוע כמרכיב מרכזי בהחלטה לדחות את בקשת העוררים להארכת היתר השחייה שלהם. כיוון שהמשיבה טענה שהשימוע מעלה שהעוררים הודו שמרכז חייהם אינו בישראל והעוררים דוחים מכל וכל טענה זו, ושבים ומדגישים שאף אחד מהם לא אמר דבר שניתן להסיק ממנו שהם לא גרים בישראל, אזי הראייה על המשיבה להוכיח שלא נפל כל פגם בתיעוד השימוע. בתשובתה הדוחה את הערר המשיבה מודה שפרוטוקול השימוע לא הוקרא לעוררים ולא תורגם לערבית והם לא התבקשו לאשרו בחתימתם ואף לא הוקלט.

17. לאור זאת, אי אפשר לייחס משקל ראייתי כלשהו לאמירות שבפרוטוקול השימוע, וודאי לא לאמירה שלפיה כאילו אמרה העוררת 1 "אז מה נעשה.. הם יעזבו שם ויגורו פה" כאילו מהווה הוכחה חותכת לכך שהעוררים 2 ו-4 לא גרים בירושלים. אין להסיק מאמירה זו שבני המשפחה מתגוררים ■■■■■ כדרך קבע, אלא להיפך. נדמה כי היא התכוונה לומר שאין זה הגיוני לדרוש מבן ונכד לנטוש את אמו וסבתו ולא לשהות איתה ולטפל בה בזמן ההתדרדרות במצבה הרפואי.

18. לזה יש להוסיף, כי בנוגע לעוררת 3, הטענה שנטענה בעלמא ולפיה נראה אם נכנסה לירושלים בשעות הבוקר הדבר מצביע על כך שמרכז חייה איננו ירושלים מתעלמת לחלוטין מההסברים הסבירים של העוררת בפני הגברת מלמד כי היא טיפלה בסבתה. לזה יש להוסיף כי העוררת 3 מסבירה כי בניגוד ליתר העוררים, השימוע שנערך לה היה קצרצר ובעמידה, ולא תועד בפניה. בירור מעמיק שערכה הח"מ עם העוררת מעלה כי כלל

לא היה ברור לה לאיזה תקופה היא נשאלת, שכן הגב' מלמד שאלה אותה מה מעשיה מדי יום במחסום קלנדיא בשעה 8:30 / 9:00 בבוקר והיא ענתה שהיא לא עוברת בקלנדיא מדי יום ושאם עברה משם בשעות אלה סימן שהיתה אצל סבתא שלה.

תצהירה של העוררת 3 התומך בדבריה מצורף ומסומן ע/7

19. כמו-כן, וכפי שעולה בפירוש בתצהירה של העוררת 3, אכן היו שתי תקופות שבהן הרבתה לנסוע [REDACTED] ובשתייהן המטרה המרכזית היתה טיפול בסבתה, תחילה בשל פריצת דיסק ולאחר מכן בשל האירוע המוחי, וכן כדי להשלים את מטלות ההכשרה המקצועית שלה במכללת [REDACTED], והכל מבואר היטב בתצהירה (נספח ע/7) ובאישור המכללה שצורף לו. לזה יש להוסיף כי הח"מ שמעה את עדותה של הגב' [REDACTED], הנשואה [REDACTED], אחיה של העוררת 1, ואשר גרה יחד עם בעלה בנה ובתה בדירה, שהעוררים עברו אליה ביוני 2013, עד שקנו דירה ועברו להתגורר בה ופינו אותה עבור העוררים. הגב' [REDACTED] מעידה לא רק על מרכז חיי העוררים כמשפחה בירושלים, אלא שנהגה לנסוע יחד עם העוררת 3 בתחבורה ציבורית מסילואן למקום לימודי ועבודת העוררת 3 ברחוב סלאח א-דין.

תצהירה של [REDACTED] מצורף ומסומן ע/8.

20. ונדגיש, זכותו של הפרט להשמיע את טענותיו בפני הרשות לפני שהיא מקבלת החלטה שעלולה לפגוע בו הינה אחד מכללי הצדק הטבעי והרשות נדרשת לקיים את השימוע בלב קולט ונפש חפצה'. נראה כי בפני הרשות היה מידע באשר לתדירות גבוהה יחסית של יציאות מהאזור לישראל ובמקום לשאול את העוררים ולהקשיב לדבריהם ולהסבריהם באשר לנסיבות שחייבו זאת, ובהם הטיפול בסבתא מחד, והצורך להגיע לעבודה בצומת שילת מוקדם מנגד הרשות חרצה לשבט את גורל הבקשות ורק חיפשה דרכים לדחותן.

21. עיון בפרוטוקולי השימוע שנערך מראים שכל בני המשפחה מסרו, ובכנות, כי הינם מתגוררים בסילוואן בבית ששייך לגב' [REDACTED], אמה של העוררת 1. הם הודו בקשיים הכלכליים שמנעו מהם לשכור לעצמם דירה, ואילצו אותם להתגורר בדירה צנועה הצמודה לבית אמה של העוררת 1. כמו-כן, עולה שכולם התייחסו לעובדה שהדירה שהתגוררו בה צרה ודורשת שיפוץ ולכן חלקם נאלצים להעביר את הלילה על ספה בסלון, או בדירה של סבתם [REDACTED] הצמודה לביתם. כמו-כן, אף אחד מבני המשפחה לא הכחיש שהם נאלצים לעיתים להישאר אצל גב' [REDACTED], אמו של מרשי [REDACTED], על-מנת לעזור לה וכי מיום האירוע המוחי היא נזקקה לעזרתם יותר מתמיד.

22. כמו כל משפחה קשת יום, שמנסה לשרוד במצב הכלכלי הקשה דווקא המגורים בדירה הצמודה לאמה של העוררת הוא הבחירה הנבונה חברתית וכלכלית, הרבה יותר מההחלטה לשכור דירה בשכונת ג'בל אל-מוכבר, הרחק מהתמיכה המשפחתית שהיא חיונית כל-כך למשפחה קשת יום. בזמן הכנת ערר זה הופיעו בפני הח"מ קרובי משפחה,

שכנים וחברים של העוררים ומסרו תצהירים באשר למרכז חיי העוררים כמשפחה בירושלים.

תצהירו של מר [REDACTED], חברו הקרוב של העורר 4, המצביע על לינה וחיים ירושלים מצורף לערר זה ומסומן ע/9; תצהירה של הגב' [REDACTED] בת דודה של העוררת 1 ושכנתם של העוררים בשכונת עין אללוזה בסילוואן, מצורף ומסומן ע/10.

23. על כן, הח"מ תטען כי במקום שהמשיבה תפרש את הקשר הביקורים כיחסי משפחה בריאים, של מי שמתגוררים דרך קבע בירושלים המזרחית, אך לא מנתקים את הקשר המשפחתי עם אם וסבתא שגרה בגפה באזור, בחרה המשיבה לפרש זאת כהוכחה לכך שמרכז החיים של בני המשפחה איננה ירושלים המזרחית ולא כך הדבר.

24. לזה יש להוסיף כי המידע העולה מהחומר מצביע יותר מכל על ההשלכות האבסורדיות והקשות מנשוא של הוראת השעה שהקפידה את זכותם של פלסטינים משני עברי הקו הירוק לחיי משפחה עם בחירי ובחירות לבם. אלמלא הוראה השעה כל בני המשפחה היו מקבלים בשלב זה מעמד של תושב קבע תחת היתרי המת"ק שמטילים מגבלות קשות על שכמי המשפחות הפרודות, שאלמלא ההוראה היו מקבלים מעמד של תושב קבע לכל הפחות מזה שלוש שנים. לפירוט בסוגיה זו ניתן לעיין בדוח המוקד להגנת הפרט "הוראת שעה? החיים בירושלים המזרחית בצל חוק האזרחות והכניסה לישראל, זמין בקישור":

<http://www.hamoked.org.il/files/2014/1158910.pdf>

ב. מעברים תכופים במעברים לא מבססים היעדר מרכז חיים בישראל:

25. העוררים 2 ו-4 עובדים בתחנת דלק [REDACTED]. הדרך הקצרה והמהירה ביותר להגיע ממקום מגוריהם בשכונת סילוואן שבירושלים המזרחית למקום עבודתם הינה דרך [REDACTED] [REDACTED]. על כן, עוברים הם בתדירות גבוהה ממעבר [REDACTED] בשעות הבוקר המוקדמות ולעיתים אף לפנות בוקר, כדי להתחיל את עבודתם בתחנה בשעה 6:00 בבוקר. הצורך להגיע מירושלים המזרחית למקום עבודתם בצומת [REDACTED] מסביר את התדירות הגבוהה של מעבר במעבר [REDACTED] ואף מסביר את העובדה שלרוב יהיה רישום כניסה לישראל ממעבר [REDACTED] אך לא יהיה רישום כניסה חוזר לישראל באותו היום. זאת, כיוון שהמעבר [REDACTED] איננו תחנת מעבר שהעוררים שהם תושבי האזור יכולים לעבור דרכה לישראל ועל כן נאלצים לחזור לביתם בסילוואן באחת משתי דרכים: דרך [REDACTED] או כניסה ל"אזור" ומשם להיכנס לירושלים דרך [REDACTED], דרך שהינה לכל הדעות מסורבלת יותר.

תצהירו של העורר 2 המסביר את הכניסות והיציאות ואת מרכז חיי ונסיבות חיי המשפחה צורף ל- (ערר (י-ס) 25-2160) וסומן ע/11. תצהירו של מר [REDACTED] המאמת מרכז חיי של העורר 2 בירושלים מצורף ומסומן ע/11 לערר זה.

26. עלולים לשאול מדוע בחרו העוררים 2 ו-4 לעבוד דווקא בצומת [REDACTED] ולא בתחנת דלק בירושלים? ההסבר לכך פשוט ביותר, העורר 2 מועסק בתחנה זו כחצי יובל, ועוד בטרם העתיק את מקום מגוריו לירושלים. יש לו זכויות במקום עבודה זה, ובשל כך יכול היה

לסדר עבודה גם לבנו. לזה יש להוסיף כי לא היתה לו כל סיבה להניח שיש בעייתיות כלשהי בסידור עבודה זה, שכן עד לאחרונה קיבל היתרי שהייה ועבודה באופן שוטף וההחלטה ממרץ 2015 נפלה עליהם כרעם ביום בהיר. בשל חששו של העורר 4 להיתפס ולהיות מגורש לשטחי האזור, הוא נאלץ שלא להגיע למקום עבודתו, ובמקום עבודתו החליטו לראות בו כמי שהתפטר, לאחר למעלה מ-4 שנות ותק.

27. לאלה יש להוסיף כי הגברת [REDACTED], חמותה של העוררת 1, אמו של העורר 2 וסבתם של העוררים 3 ו-4 הינה אלמנה בשנות ה-70 לחייה המתגוררת [REDACTED], ואשר עברה אירוע מוחי, שהגביר את הצורך בטיפול בה. שם מתגוררים גם אחותו של [REDACTED], ומקצת דודיו ודודותיו. עובדה זו מסבירה את הנסיעות [REDACTED] לצורך ביקורי משפחות ושמירה על קשר עם המשפחה המורחבת. לא רק בעת צרה או בחגים אלא גם ביומיום. **מרשיי יטענו כי זה אך טבעי, אנושי ומתבקש שאדם שמרכזו חייו במדינת ישראל ולו משפחה באזור ישמור על קשר הדוק עם המשפחה. הדבר מהווה הסבר נוסף לרישום במעברים, שלטענת המשטרה היוו בסיס לדחיית בקשתם להארכת תוקף אשרות הכניסה והשהייה בישראל.**

ג. עוני ומגורים בתנאי דלות אינם הוכחה להיעדר מרכז חיים בירושלים:

28. בסיס נוסף לדחיית בקשת מרשיי להארכת השהייה היא הטענה כי לכאורה לא ייתכן שבני המשפחה יתגוררו בדירת חדר וסלון צמודים לדירה אם מרשתי [REDACTED] בשכונת סילוואן בירושלים ולא בנכס מרווח [REDACTED]. **העוררים טוענים כי עוני ומגורים בתנאי דלות אינם עניין שעליהם להתבייש בו ואינם יכולים להוות בסיס לשלילת מעמדם.** ראשית: העוררת 1 בחרה להעמיק את שורשיה בעיר מולדתה, ולמרות שנישאה לתושב האזור לא הצליחה להסתדר בחיי הכפר ולא רצתה בה. היא עובדת בעבודה לא קלה נפשית ופיזית, על מנת להחזיק את ילדיה ולסייע בפרנסת המשפחה. בשל מצוקת הדיור הקשה בעיר הזו, וביתר שאת בשכונות הפלסטיניות היא נעזרת בבני משפחתה הגרעינית וגרה לצידם.

29. גם העורר 2, שמועסק בישראל מזה למעלה מחצי יובל לא יכול לעזוב את הארץ ולעבור לאזור מחשש לאבד את הקשר עם אשתו ושתיים מבנותיו. שנית: בניגוד לטענת המשיב בסעיף 5 להחלטת הדחייה (ע/7) **הנכס שבכפר [REDACTED] אינו נכס הפרטי, אלא נכס המשפחה המורחבת של העורר 1, ואמו [REDACTED] מתגוררת בו.** מסמכי השימוע מעלים כי העוררת 1 והעורר 2 הדגישו שהנכס איננו בבעלותם ואף סיפקה מסמכים המוכיחים שהוצאות חשבונות המים והחשמל בדירה האמורה [REDACTED] משקפים נאמנה את המציאות לפיה בני המשפחה אינם מתגוררים שם.

30. באשר למגורים בתנאים קשים בסילוואן, אזי עד יוני 2013 בני המשפחה התגוררו בנכס השייך למשפחתה של [REDACTED] בסילוואן, אך נאלצו לעזוב נכס זה ביוני 2013 ולעבור לדירה צנועה הצמודה לבית אמה. זאת, כיוון שדודיה ביקשו לחלק את הירושה ואחד מהם קנה את הנכס עבור ילדיו. חשוב להדגיש כבר בשלב זה, וכפי שעולה בפירוט מתצהירה של הגב' [REDACTED] בנספח ע/8, דירה צנועה זו שימשה למגורי [REDACTED], אחיה של

העוררת 1, אשתו בנו ובתו במשך שנים משמעותית של חייהם ועד שהצליחו לקנות דירה אחרת בסלואן. במציאות קשה של עוני אין לזקוף לחובת ■■■ ובני משפחת ■■■ את העובדה שהם לא מתגוררים בדירה עצמאית שכורה שכל חשבונותיה רשומים על שם ולא רק משולמים על ידם, וגם כאשר הצליחו לשכור דירה בגיבל אל-מוכר, גם שם החשבונות לא משולמים על שםם.

31. לזה יש להוסיף את שוק הדיור היקר והקשה בירושלים, ואת העובדה שהמשכורות המשולבות של ■■■ ובעלה יחד נופלים מהשכר הממוצע במשק. לבני המשפחה 3 בנות ששתיים מהן למדו במסגרות להשכלה גבוה והשלישית בחינוך הממלכתי. קשיים אלה מתעצמים נוכח העובדה כי המדובר בתושבי ירושלים המזרחית, הסובלים מצפיפות רבה וקשיים כלכליים כבדים. קשיים אלה הכריחו אותם להצעת המגורים בדירת שני החדרים הצמודה לבית אמה, שהינה בת חדר שינה אחד, וסלון. בתנאים אלה נאלץ הבן ■■■ ללון לעיתים אצל הדוד, אחי אמו, ומקצת הבנות נאלצות לעיתים להעביר את הלילה בבית הסבתא.

32. ונדגיש, הדירה שהעוררים התגוררו בה עד 1.4.15 צמודה ממש – דלת לצד דלת לדירה של אמה ולשתי הדירות חשבונות מים וחשמל משותפים. נבקש להבהיר בשם מרשיי כי בית המשפחה המורחבת, הצמוד לבית משפחת ■■■ בשכונת סילואן, הינו בעל שלושה חדרי שינה ובהם לנים: מר' ■■■, אחיה של העוררת 1 והעורר 4 לן לעיתים בחדר זה עם דודו הרווק; אימה של העוררת 1 (אשר גם בחדרה לנים לעיתים מקצת הבנות כפי שנכתב בפרוטוקול השימוע של העוררת 1 "2 בנות יוצאות לישון אצל סבתם"; וכן האחיות ■■■) הלא נשואות של העוררת 1. מכאן שאף אם בני המשפחה לעיתים אינם לנים בביתם, הם לנים בבית משפחתם המורחבת הנמצא בצמוד לבית משפחתם הגרעינית – בשכונת סילואן שבמזרח ירושלים, כפי שעולה בין היתר מנספחים, 2,3,8, ו-10 לערך זה. אין מחלוקת כי בחוק או בנהלים אין דרישת מגורים בדירה עצמאית ומרווחת בישראל על מנת להוכיח מרכז חיים בישראל.

33. מדובר במשפחה נורמטיבית, שמנסה כל שביכולתה לקיים אורח חיים נורמטיבי בתנאים הקשים ואת זה יש לזקוף לזכותה ולא לחובתה. חשוב לנו לעדכן ולהבהיר כי כפי שציינה העוררת 1 בשימוע מעולם לא ויתרו בני המשפחה על הניסיון למצוא דירה עצמאית בירושלים המזרחית, אך לא הצליחו למצוא דירה כאמור בשכירות סבירה שכל חשבונותיה יהיו רשומים על שםם. זאת, כיוון שכידוע שוק הדיור בירושלים המזרחית שונה לחלוטין מזה שקיים בחברה הישראלית היהודית. הנכסים בירושלים המזרחית פרטיים ואין "בתים משותפים" הרשומים בטאבו ככאלה. שוק השכירות לרוב מתבסס על השכרת דירה שמהווה חלק מבית מגורים של משפחה מורחבת, ועל כן חשבונות המים, הארנונה והחשמל יהיו רשומים על שם בעל הנכס ולא השוכרים, ולא פעם יגולמו בשכר הדירה. כיוון שמרשתי הבינה בשימוע שהעובדה שהם מתגוררים בדירה הצמודה לבית אמה נזקפת לחובתה היא שכרה דירת 2 וחצי חדרים בגיבל אל-מוכר. בני

המשפחה עברו לגור בה החל מיום 1.4.15. גם דירה שכורה זו איננה עצמאית וכפי שניתן לתזות מחוזה השכירות הרצ"ב חשבונות הארנונה, מים וחשמל מגולמים בשכר הדירה.

ד. כמה זיקות דרושות להוכחת מרכז חיים בישראל?

34. עם חקיקת חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) תשס"ג-2003 הועמדו בני הזוג, שנישאו בטרם נחקקה הוראת השעה והאחד מהם תושב קבע במדינת ישראל והשני תושב האזור בפני בחירה בלתי אפשרית בין פירוד התא המשפחתי לבין מעבר למגורים באזור שיגרור הפקעת מעמדו של תושב הקבע הפלסטיני שעבר מירושלים לאזור. להפקעת המעמד השפעות מרחיקות לכת על זכויות האדם שלו ובראשם זכותו לבחור את המקום מגוריו במולדתו, זכותו למשפחה, לחופש התנועה ולחיים בכבוד. ההוראה קבעה כי מי שהגישו בקשה למעמד בהתבסס על הזכות לחיי משפחה אחרי הוראת השעה זכאים לכל היותר למעמד רעוע של היתר מת"ק אותו יש לחדש מדי שנה. מעמד זה, כשלעצמו, לא מהווה היתר עבודה בישראל ולא מעניק זכויות סוציאליות, והינו ארעי וניתן לביטול בכל רגע על סמך רסיסי מידע וראיות לא קבילות.

35. פרק ג.2 לנוהל הטיפול במתן מעמד לבן זוג זר הנשוי לתושב קבע ומספרו 5.2.0011 (להלן: "הנוהל"), מונה את דרישות הסף להגשת הבקשה. בין היתר, קובע סעיף ג.3. לנוהל כדלקמן: "הוכחות לכנות קשר ולקיום מרכז חיים משותף בישראל לפחות מהשנה האחרונה: תמונות משותפות, חוזה שכירות, חשבונות משותפים, מכתבים והמלצות לגבי היכרות בני הזוג מבני משפחה וחברים וכל מסמך אחר שיידרש, עפ"י שיקול דעת הלשכה, בהתאם לנסיבות המקרה."

36. למרות שהנוהל לא קובע בצורה חד משמעית מהן הזיקות שבלעדיהן לא ניתן להוכיח מרכז חיים בישראל ניתן ללמוד זאת על דרך ההיקש. כך למשל, במסגרת תיקון 132 לפקודת מס הכנסה, אומץ מבחן "מרכז החיים" כמבחן מהותי לקביעת מושב היחיד. נקבע שם כי יחיד ייחשב כתושב ישראל אם מרכז חייו בישראל, ולשם קביעת מרכז חייו של יחיד נקבע כי יש להביא בחשבון מכלול קשריו המשפחתיים, הכלכליים והחברתיים ובהם בין השאר:

- א. מקום ביתו הקבוע;
- ב. מקום המגורים שלו ושל בני משפחתו;
- ג. מקום עיסוקו או העסקתו הרגיל והקבוע;
- ד. מקום האינטרסים הכלכליים הפעילים והמהותיים שלו;
- ה. מקום פעילותו בארגונים, באיגודים או במוסדות שונים;

37. עוד נקבע בהקשר זה על-ידי בית המשפט העליון בפסק הדין בעניין ע"א 477/02 אריה גונן נ' פקיד שומה חיפה, כי יש לבחון את מרכז חייו של הפרט בהתאם למכלול אינדיקציות וכי אין להישען על מבחן טכני פורמלי המבוסס על ימי שהייה בלבד. בחינת השאלה אם פלוני מקיים מרכז חיים בישראל צריכה להיעשות בהתאם למכלול הנתונים ותוך ראיית

התמונה כולה, תוך מתן דגש לרצונו וכוונותיו של האדם. כך שיש לבחון את מעשי המבקשים על-פני תקופה מסוימת וללמוד ממנה על כוונותיהם.

38. גם בעניין הוכחת "מרכז חיים" לצורך חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה-1995 (להלן: החוק) בתי-המשפט קבעו שתושב ישראל נחשב אדם שמרכז חייו בישראל אם בין השאר, משפחתו נמצאת בישראל, עבודתו בישראל, יש לו בעלות על רכוש בישראל וכד'. עוד נקבע כי "מרכז החיים" של האדם נבדק על-פי שני מבחנים: מבחן אובייקטיבי – מקום מגוריו בפועל, ומבחן סובייקטיבי – על-פי ראייתו של האדם את המקום שהוא מרכז חייו. לזה יש להוסיף כי לפי החוק מספיק שאדם מתגורר מעל 183 ימים בישראל בשנה קלנדרית כדי לא לאבד את מעמדו כתושב הן לצרכי המוסד לביטוח לאומי והן לצרכי ביטוח בריאות ממלכתי (סעיף 2א לחוק). זוהי אינדיקציה נוספת לכך שהמחוקק לא דורש לינה בישראל במשך כל או הרוב המוחלט של ימות השנה כדי שלא לאבד את מעמדו כתושב, וודאי לא במציאות שהעוררים 204 צריכים לדאוג גם לבני משפחה תושבי האזור.

39. מקל וחומר שהכרעה בשאלה אם תא משפחתי שבו אחד מבני הזוג תושב קבע המתגורר בירושלים המזרחית והשני תושב האזור מקיים מרכז חיים בישראל הבחינה לא יכולה להתעלם מהמבחן הסובייקטיבי כדי שהתא המשפחתי לא יעמוד בפני הברירה המרה של טרנספר או פירוק, ששניהם מהווים פגיעה אנושה בזכותם של העוררים ויתר האחיות להתקיים כתא משפחתי יציב. בהיבט הסובייקטיבי, אין דין משפחה שמתקיימת כתא שלם מזה למעלה מחצי יובל כדין תא משפחתי שנוצר לפני זמן קצר. כאשר עסקינן במשפחה דוגמת העוררים, של בני זוג הנשואים מזה למעלה מחצי יובל ו-3 מתוך 4 ילדיהם כבר בגרו ועדיין לא יצאו מהקן, ועדיין סמוכים על שלחן הוריהם, משקלו המבחן הסובייקטיבי צריך לגבור. במקרה של העוררים, אין ספק שמתקיים גם המבחן האובייקטיבי שכן בני המשפחה נמצאים במשך תקופה משמעותית בישראל. מכלול קשרי המשפחה עם דודות ודודים מצד האם המתגוררים בסילוואן, העובדה שמקום עבודת כל העוררים הינו בישראל,

40. לסיכום, קשרי משפחה, מקום המגורים הקבועים של המשפחה, ומערכת היחסים ביניהם, לצד אלמנטים אחרים הדרושים לחיי משפחה נורמטיביים ותקינים כמו מקום עבודה, מקום לימודים, הם אינדיקציות מספקות לצורך הקביעה שפלוגי מקיים מרכז חיים על דרך הקבע בישראל.

ה. הזכות לחיי משפחה בזכות יסוד הקשורה בטבורה בזכות האדם לכבוד:

41. הזכות לחיי משפחה היא זכות יסוד בסיסית המוכרת על ידי המשפט הבינלאומי והישראלי כזכות חוקתית עליונה הנגזרת מכבוד האדם המעוגן בחוק יסוד (ר' יובל מרין "הזכות לחיי משפחה ולנישואין (אזרחיים) - משפט בינלאומי ומקומי" **זכויות כלליות, חברתיות ותרבותיות בישראל** (יורם רבין ויובל שני, עורכים, 2004), 663).

42. מדובר בזכות חוקתית, המאפשר הקניית מעמד של קבע לבן משפחתו הגרעינית של אזרח או תושב ישראלי הנובעת מהזכות לקיום בכבוד, שוויון, והקמת תא משפחתי יציב בו בני המשפחה מהווים חלק בלתי נפרד מחיי זה של זה (ראו בג"ץ 7052/03 **עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הפנים** (פורסם בנבו, 14.6.2006).

43. לזה יש להוסיף, כי ההחלטה להפסיק כך פתאום את הארכת אשרות השהייה בישראל עבור משפחה שמתקיימת בלכידות במשך למעלה מחצי יובל, תפגע לא רק בזכות לחיי משפחה אלא אפילו בזכותם של בני המשפחה לקיום מינימלי בכבוד. זאת, כיוון שביטול היתרי הכניסה והשהייה בישראל לצורך איחוד משפחות לא זו בלבד שכבר הביאה להפסקת עבודתו של העורר 4, אלא שזו עתידה לשים קץ גם להעסקתו של העורר 2, והעוררת 3 ויציבו את העוררת 1 בפני אחת משתי ברירות להמשיך לעבוד בארץ ולהתנתק ממחצית מבני משפחתה שיגורשו לאזור, וגם יפלו עול כלכלי על שכמה, או לנטוש אף היא את ארץ מולדתה ולהיזרק לחיים של עוני מחפיר באזור. לזה יש להוסיף כי החלטה מסוג זה משמעותה **ביטול מעמדם החוקי בישראל** והנטל הראייתי להחלטה מסוג זה צריך לעבור לשכמה של הרשות שהחליטה לבטל את מעמדם באופן שיצור נזק כפול ומכופל: מלבד הפרדתם הפיזית, והפגיעה בזכותם לחיי משפחה, יאבדו בני המשפחה את מקור עבודתם ופרנסתם ויגזרו עליהם חיי עוני קשים עוד יותר שיפגעו באפשרותם להתקיים בכבוד.

44. על כך נבקש להוסיף כי **שלילה מאוחרת של מעמד בני המשפחה ללא כל שינוי רלוונטי במצב העובדתי ביחס אליהם, לאחר שנוצרה הסתמכות מצדם לאורך השנים כי מעמדם יוסדר משנה לשנה, מהווה פגיעה חמורה עוד יותר ממצב שבו היה נמנע מהם מעמד מלכתחילה**. בני המשפחה חיים ומכירים אך את החיים בארץ, כאן הם לומדים ועובדים וחיים וזו המציאות אליה התרגלו – כאן מרכז חייהם, כאן מבקשים הם להישאר. ביקורים של בת משפחה באזור, תכופים ככל שיהיו ואפילו נסיעה לעבודה מהאזור לא מצביעים על היעדר מרכז חיים בישראל, שכן כך נראים החיים בתקופה המודרנית.

"הזכות למינימום של קיום אנושי בכבוד מצויה בליבו ובגרעינו של כבוד האדם. חיים בחרפת רעב, ללא קורת גג, תוך חיפוש מתמיד מנין יבוא עזרו של אדם, אינם חיים בכבוד. מינימום של קיום בכבוד הוא תנאי לא רק לשמירה ולהגנה על הכבוד האנושי, אלא גם למיצוי יתר זכויות האדם." (פס" 35 לפסק דינה של הנשיאה ביניש בבג"ץ 10662/04 **חסן נ' המוסד לביטוח לאומי** (פורסם בנבו, 28.02.2012).

45. כאמור, בבית המשפט העליון בשבתו בבג"ץ הוכרע כבר בעבר כי היכולת להתקיים בכבוד מהווה חלק בלתי נפרד מהזכות לכבוד האדם המעוגנת בחקיקת יסוד המהווה את התשתית החוקתית של שיטת המשפט הישראלית. לפיכך, פגיעה ביכולת הקיום הבסיסית של אדם עליה לעמוד במבחני המשנה של פסקת ההגבלה החוקתית – ובתוך כך עליה להיות מידתית ובעל קשר רציונאלי למטרה הרשות הספציפית.

46. לא זו בלבד כי אין בכניסתם של העוררים 2 ו-4 לישראל דרך מעברים שבאזור בתדירות גבוהה, וזאת במטרה להגיע למקום עבודתם [REDACTED], בדרך הזולה והמהירה, הנעשת לשם פרנסה כדי להצביע על היעדר מרכז חיהם של העוררים בישראל אלא שאי אפשר להתעלם מזיקות אחרות ומובהקות של המשפחה לישראל. ההסתמכות על נתון טכני של מספר כניסות ויציאות מן האזור לשם קביעה כי אין מתקיים מרכז חיים בישראל לא מביאה בחשבון את הקשיים שעוברים בני המשפחה בפרנסתם מחד, ובשמירה על קשרי משפחה הדוקים ונורמאליים מאידך.

47. לאור כל האמור לעיל, אנו סבורים כי אין כל בסיס למסקנה אליה הגיעה המשיבה לפיה בני המשפחה לא מנהלים מרכז חיים בישראל ומבקשים בזאת להפוך את הקערה על פיה ולאשר את בקשתם של העוררים למעמד בישראל.

ירושלים, 15.7.15

באנה שגרי-בדארנה, עו"ד
ב"כ העוררים